Hjejlen

Årgang 30 • Nr. 2
September 2012

Dansk Ornitologisk Forening Nordvestjylland

Hjejlen årgang 30 • nr.2 • september 2012

MEDLEMSBLAD FOR DANSK ORNITOLOGISK FORENING, NORDVESTJYLLAND

Ansvarshavende redaktør: Thorkil Brandt • Tindbæk Byvej 30, 8830 Tjele
8750 8040 • thorkilbrandt@gmail.com

Layout, grafik: Henning Christensen • kudos@post.cybercity.dk

Tryk: A. Søe-Knudsen • lyn@langsom.dk

For- og bagside: Henning Christensen

Oplag: 560 eks. ISSN 0903-9694

BESTYRELSE FOR DOF-NORDVESTJYLLAND:

Jan S. Kristensen (JSK) Formand	Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm 8175 9040 • oz1iil@tdcadsl.dk
Henriette Tøttrup Hansen (HTH) Næstformand	Savværksvej 14, 7870 Roslev 9759 7848 • henriemad@hotmail.com
Susanne Primdahl (SPR) Kasserer	Bangsvej 15, 7850 Stoholm 9754 2261 • sus_primdahl@hotmail.com
Ole Lilleør (OLI) Sekretær	Balders vej 19, 8800 Viborg 8662 8032 • lilleor@gmail.com
Søren Michelsen Krag (SMK)	Hesselbjergvej 29, 7900 Nykøbing M. 9775 1656 • jsmk@thisted.dk
Thorkil Brandt (TBR)	Tindbæk Byvej 30, 8830 Tjele 8750 8040 • thorkilbrandt@gmail.com
Lars Mogensen (LM)	Østervangsvej 71, 8830 Tjele 8665 3614 • mogensenlars@yahoo.dk
Anni Oppelstrup (AO)	Bådsgårdvej 61, Hald - 7740 Højslev - 9753 8900 • a.e.oppel@vip.cybercity.dk
Karsten Hansen (KAHA)	Nørrehedevej 12, Tange, 8850 Bjerringbro 8665 9031 • kikah@mail.dk

KONTAKTPERSONER:

Revisor: Karsten M. Andersen • Repræsentantskabsmedlemmer: **JSK, HTH •**
Kontaktperson i DOFs hovedbestyrelse: Kirsten Marie Haugstrup •
Ekskursioner: **SPR m.fl. •** ***Lokalrapport (Nordjyllands Fugle):*** **Frits Rost •**
Fugleregistrering: **OLI • Friluftsrådet: JSK ▪**
Fugleværnsfonden: Eyvind Lyngsie Jakobsen ▪

Se desuden kontaktpersoner i kommunale grønne råd, sidst i bladet

INDHOLD

Turreferater:	*side.*
Gråmejser på gåsetur	18
Fuglestemmer i Sdr. Resen Naturpark	19
Fuglenes dag ved Eskjær	20
Fuglenes dag ved Hald Sø	21
Gråmejser i Borup Hede	21-22
DOF ved spejdernes landslejr	23
Fiskeørnetur ved Hjarbæk	24

Artikler:	*side.*
Med DOF Travel til Færøerne	4-9
Røde Glenter i Nørreådalen	10-11
Gulirisker i Tindbæk	12-13
Kongeørn giftdræbt i Tjele	14
Indvielse af Grynderup Sø	15-16

Information:

Nyt fra bestyrelsen	3
Kommende ture og møder	25-30

Nyt fra bestyrelsen

Siden sidste nummer af Hjejlen har lokalforeningen afholdt 3 bestyrelsesmøder.
Vi har desuden afgivet nye svar til kommunerne vedrørende Vand- og Naturplanerne. Vi har deltaget i Naturens Dag (det der tidligere hed Skovens Dag). Og vi har haft en stand på Spejdernes Landslejr.
Vi kan også nævne, at Viskum Hovedgård i Nørreådalen er sat til salg. Da området allerede nu bliver drevet på en særdeles fugle- og naturvenlig måde, har vi set et perspektiv i at foreslå Fugleværnsfonden at erhverve området – og venter med spænding på en reaktion på vores forespørgsel.
Der har været en sørgelig sag fra Tjele-området med et fund af en død Kongeørn, der ved obduktionen viste sig at have været sund, rask og i god foderstand, lige indtil den døde af en meget kraftig gift – se mere herom inde i bladet.
Endelig vil vi gerne opfordre de af læserne, der måtte have noget på hjerte, til at sende atikler til Hjejlen. Vi er ofte i en situation, hvor det kniber lidt med at tilvejebringe tilstrækkeligt med stof til bladet. **Små artikler har stor interesse**! Artikler, meget gerne småartikler, fra så bred en kreds af læserskaren som muligt giver liv og alsidighed. Derfor, har man en eller måske flere sjove eller bemærkelsesværdige oplevelser med fugle i haven, på foderpladsen, på skovturen eller lignende, vil det altid være kærkomment stof til Hjejlen. Og det behøver absolut ikke at handle om sjældne fugle!

For- og bagsidebillederne

I dette nummer af Hjejlen er det Natuglerne, der har indtaget for- og bagsiden. Billederne er taget her i foråret i Krabbesholm Skov ved Skive. Natuglen er den videst udbredte af de europæiske ugler. I Danmark er den en almindelig ynglefugl på Sjælland, Lolland-Falster, Fyn, i Østjylland og på flere af de 'større småøer'. Den er en ret udpræget standfugl og er kun sporadisk udbredt i den vestlige halvdel af Jylland. Skive ligger således på vest-grænsen af udbredelsesområdet. Natuglen yngler tidligt og har ofte æg allerede i februar. Ungerne forlader reden flere dage, før de er flyvefærdige og så er det godt med et søskende-sammenhold som det, der ses på bagsiden. Natuglen forekommer i to farvefaser. En rødbrun, som den voksne fugl på forsiden, og en mere gråtonet. Den røde farvefase siges at være den mest almindelige.

Med DOF Travel til Færøerne juni 2012

Af *Karsten Hansen*

En tur til Færøerne har i mange år stået højt på min ønskeseddel, og det skulle helst være som en fugletur. Chancen kom med DOF Travels invitation til en 10-dages tur med Søren Sørensen som turleder. Min kone Kirsten og jeg meldte os uden tøven, og vi fik en fantastisk flot tur, hvor alt lykkedes med flot men køligt vejr, dejlige rejsekammerater (vi var 15 i alt), storslået natur og ikke mindst masser af færøske fugle.

Dag 1. Vi ankom med fly til øen Vágar, hvor vi havde en enkelt overnatning på lufthavnshotellet. Her på fjeldheden omkring hotellet og landingsbanen stiftede vi bekendtskab med de første færøske fugle som skærpibere, strandskader, dobbeltbekkasiner og småspover. En aftentur nede ved havnen i Sørvágur gav de første kjover, almindelige og store, mallemukker og en enkelt rødstrubet lom. På himlen fulgte vi de mange rider, der fløj frem og tilbage mellem ynglepladserne på de nærliggende fuglefjelde og deres vaskeplads i søen på Vágar, Sørvágsvatn. Vi lærte, at riderne på Færøerne jævnligt skal bade i ferskvand for at holde fjerdragten i orden.

Dag 2. Om formiddagen sejlede vi ud til Mykines, der er Færøernes vestligste ø og berømt for fugle, natur og færøske historier, og vi blev indkvarteret på øens beskedne men charmerende hotel/vandrerhjem, Kristianshus.

Vi kom hurtigt ind på livet af det særegne færøske fugleliv med masser af lunder, mallemukker og rider overalt i luften, på havet og på fjeldsiderne. Selv om de færøske fuglefjelde ikke er, hvad de har været, nød vi de mange fugle. Vi så tusindvis af lunder på havet neden for fjeldene men kun få oppe ved deres redehuller. Det virkede som om de ventede – skal, skal ikke – engang i mellem gik de så i luften i store flokke og fløj i ring for at overvåge fjeldet for fjender, inden de eventuelt landede på fjeldsiderne ved redehullerne. Lunderne har stort set ikke fået unger på vingerne de seneste år, og andre fuglefjeldsfugle som alke, lomvier og rider har det også svært. I havet har tobisen

Foto: *Karsten Hansen*

Søren og Kirsten på Knúkur, Mykines

det ikke godt, og uden tilstrækkelig føde, bliver der ingen ungeproduktion.

Foto: *Karsten Hansen* **Fyret, Mykines**

Om eftermiddagen gik vi ud til fyrtårnet på øens vestligste punkt for at se Færøernes eneste sulekoloni, der er placeret på de yderste klipper mod vest. Stien smyger sig mange steder til fjeldsiden, så man skal ikke lide af for meget højdeskræk, de mest udsatte steder var der dog et reb eller en wire at holde i. Belønningen var hele tiden flotte udsigter, og at man kom helt tæt på redepladserne med suler, mallemukker, rider og lunder, og på nederste klipper lå mange gråsæler og dasede. Vi blev undervejs vidner til drama, når svartbage snuppede lunder i flugten, landede på klipperne, dræbte dem ved at daske dem mod klipperne og fortære dem.

I og omkring bygden på Mykines så og hørte vi mange dobbeltbekkasiner og småspover, der var færøske stære og gærdesmutter, der er større end de danske, og det skal også nævnes, at de færøske ederfugle adskiller sig fra de danske med anderledes næb og fjerdragt. Jo, Færøerne har sine egne små variationer inden for fugleverdenen.

Dag 3. Det blev turens eneste dag med dis og småregn, hvor vi ikke kom så langt omkring på øen. Vi ville have gået østpå op på fjeldheden mod Mykines' højeste punkt Knúkur 560 m over havet, men lave skyer og regnen gjorde, at vi kun nåede lidt oven for bygden. Vi så på livet ved den lokale ride-vaskeplads, en lille sø med stor aktivitet af måger og kjover. En dværgmåge blev også fundet i vrimlen, hvilket var en kuriositet for Færøerne. Resten af dagen blev brugt på småobs tæt ved bygden og havnen samt indendørs hygge.

Dag 4. Så klarede det op, og i det flotteste solskinsvejr gik vi østpå op over fjeldheden til Knúkur, hvor belønningen var en fantastisk udsigt ud over Mykines, havet og naboøerne. Turen gik atter forbi ridernes vaskeplads med stor aktivitet. Vi kom gennem fjeldheden med kjovernes ynglepladser, nederst de almindelige kjover i lyse og mørke faser, øverst mod Knúkur 3 par storkjover, som angreb os som jagerfly. Vi fandt ud af, hvorfor Søren gik med skopet på skulderen med stativbenene trukket helt ud og stikkende i vejret. Kjoverne angreb så os andre, der ikke havde fået samme idé!

Før midnat gik vi atter ud på øens vestlige del i forsøg på at se store stormsvaler, der kom ind fra havet om natten til deres

redehuller, men desværre udeblev de på nær en enkelt. Til gengæld kunne vi nyde de mange lunder, der var lettet fra havet, fløj i ring og i forholdsvis stort antal var landet på fjeldet langs vores sti.

Foto: *Karsten Hansen*

Almindelig kjove afleder, Mykines

Dag 5. Vi tog afsked med Mykines og blev fra båden i Sørvágur kørt i bus til hotellet i Torshavn på Streymoy, hvor vi havde et pusterum og et gensyn med civilisationen! Vi luskede lidt rundt i byen på egen hånd, besøgte kunstmuseet – absolut besøget værd - og så i parken ved siden af så usædvanlige fugle som løvsanger, rødhals, grønsisken og mandarinænder! Færøernes afsides placering langt til havs gør, at mange almindelige europæiske fuglearter, som vi synes burde være der, mangler eller kun optræder fåtalligt. Til gengæld kan man ved de rigtige vejrforhold, bedst om efteråret, hitte amerikanske arter, som blæser til øerne. Vores turleder Søren har opholdt sig ofte og i længere perioder på Færøerne og har haft mange gode hits i tidens løb. Med ham forrest var vi derfor rundt i alle små lunde, parker, kirkegårde og andre steder med bevoksning for at støve "amerikanere" op, dog uden gevinst.

Dag 6. Vi tog færgen fra Tórshavn til øen Nólsoy, der ligger i kort afstand øst herfor. Her skulle vi besøge verdens største koloni af lille stormsvale med flere hundredetusinde par. Vi blev indkvarteret i øens forsamlingshus, hvor vi kunne sove de timer om natten, hvor vi ikke var ude i stormsvalekolonien. Stormsvalerne er altid ude på havet og kommer kun på land for at yngle, hvor de har rede under sten på fjeldsider ud mod havet. De flyver kun til og fra redepladserne om natten for at undgå deres fjender, måger, kjover, krager m.m. De yngler sent sommer og efterår, men allerede i juni, da vi var der, hævdede de deres territorier, hvilket foregår ved, at den ene fugl ligger på redestedet under stenene uden vådt eller tørt i 3 døgn eller mere, mens magen er på havet og fouragere. Vagtskiftet sker om natten, når det er mørkest, og er det en lys nat, bliver vagtskiftet ofte udsat.

Vi havde en aftale med Jens-Kjeld Jensen, Færøernes navnkundige ornitolog og fastboende på Nólsoy, kl. 23 om aftenen, hvor han viste sin lille forretning frem med udstoppede fugle og dyr og meget, meget mere. Over midnat gik vi med ham som guide på en 1-times vandring ud til stormsvalekolonien. Vi kunne ret hurtigt høre stormsvalerne ligge og knurre under stenene. Det varede heller ikke længe, før

luften var fuld af stormsvaler, der susede rundt om ørerne på os. Jens-Kjeld havde medbragt et spejlnet, så vi kunne fange nogle stykker og prøve at holde dem i hånden. Mange af fuglene var mærkede tidligere af Jens-Kjeld. Det var en stor oplevelse i en lys og flot nat, inden vi gik tilbage til madrasserne i forsamlingshuset.

Foto: *Karsten Hansen*

Jens-Kjeld viser lille stormsvale frem, Nólsoy

Dag 7. Vi sejlede tilbage til Torshavn om formiddagen men nåede inden at opleve et par rødstrubede lommer og en islom nede ved havnen, nogle fik også spottet et par hvaler. Eftermiddagen blev brugt på udflugt til Kirkjubø, hvor vi fik kaffe, kage og historier hos kongsbonden. Vi fik også set den meget gamle katedral under restaurering samt naturligvis de fugle, vi stødte på undervejs.

Dag 8. I turens program var også flere sejlture, hvor vi besøgte fuglefjelde fra havsiden. Det blæste ret godt men heldigvis for begge ture sejlede vi i læ af fjeldene. Den første tur gik fra Sandoy, hvortil vi kom med bus og færge. Undervejs på Sandoy gjorde vi et par stop, og minsandten om ikke vi så i alt 8 odinshøns! En art, vi havde håbet på men ikke kunne være sikker på, da den er i tilbagegang på Færøerne. Dagens sejltur foregik i en traditionel færøbåd, som skipper havde bygget sammen med sin far. Vi sejlede under fjeldene og nød endnu engang fugle på fjeldet og i havet: Lunder, lomvier, alke, mallemukker, rider, tejster. Undervejs underholdt skipper os også med historier om færinger og fuglefangst. Selv om han lagde lidt til, har det gået vildt for sig ind i mellem. Han fortalte også om fåreholdet på Færøerne, og vi var mange, der undrede os over, at det var muligt at have får til at græsse på så stejle fjeldsider. Han berettede også om problemerne med at få fårene derud og hjem igen fra søsiden.

Dag 9. Den anden sejltur foregik fra byen Vestmanna med en moderne udflugtsbåd. Inden da var vi med vores bus kørt nordpå på Streymoy fra Torshavn. Vi kørte op gennem den meget smukke Saksundal og var et smut ovre på Eysturoy, som blev den syvende og sidste ø, vi besøgte på turen.

Undervejs med ophold flere steder så vi rødstrubede lommer, knarand, pibeænder og sangsvaner, og i luften var næsten hele tiden storkjover og almindelige kjover.

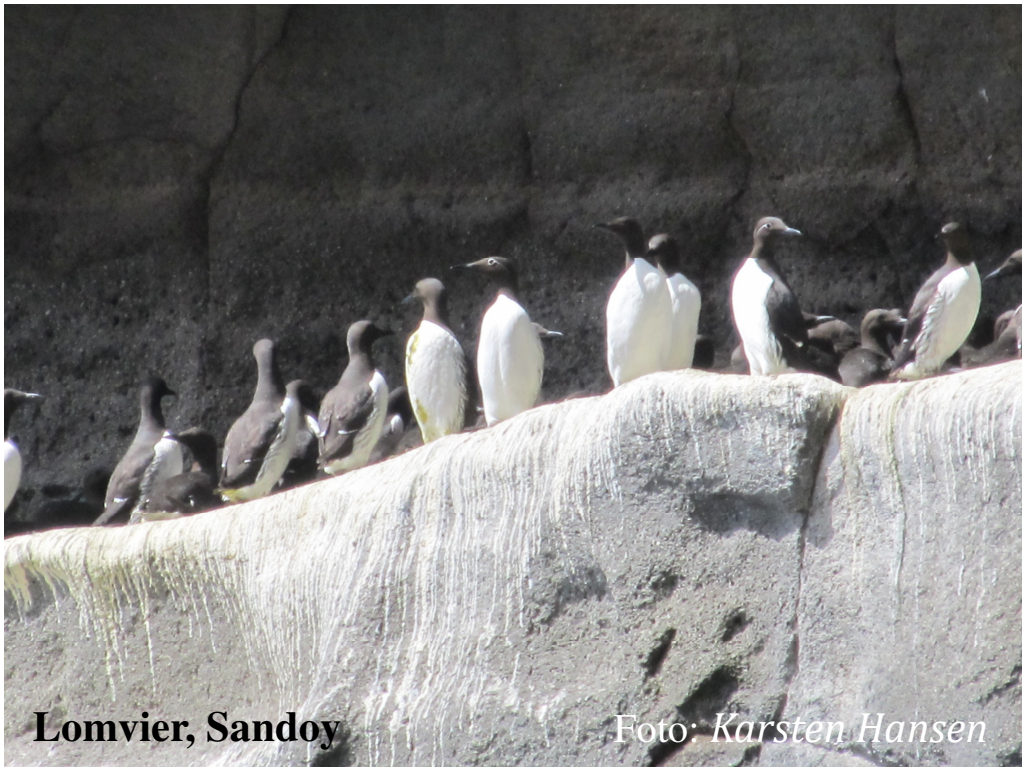

Lomvier, Sandoy Foto: *Karsten Hansen*

Sejlturen til fuglefjeldene vest for Vestmanna kunne ikke overgå gårsdagens sejltur, hvad fugle angik. Til gengæld var turen helt enestående med naturscenerier i form af stejle klippesider med søjler og grotter, som vi sejlede ind og ud af. Båden kunne manøvrere på ingen plads, og skipper havde heldigvis prøvet den tur mange gange før og havde fuldstændig kontrol over sin båd. Undervejs fik vi atter fortalt spændende historier om færingerne på fjeldsiderne.

Efter sejlturen kørte vi tilbage til turens færøske udgangspunkt, lufthavnshotellet på Vágar.

Dag 10. Det var afrejsedag tilbage til København, men inden da fik vi om formiddagen i det dejligste sommervejr en sejltur på den nærliggende Sørvágsvatn. Sejlturen foregik i et fartøj, som nærmest kunne kaldes en ombygget campingvogn, indrettet med panoramavinduer og aflagte flysæder. Skipper serverede kaffe og konens hjemmebagte kage for os, alt i mens han fortalte historier og besvarede vores mange spørgsmål. Vi sad rigtig godt og nød turens sidste kjover, rødstrubede lommer og badende rider. Så nåede vi ned til turens mål for enden af søen: Færøernes største vandfald, der faldt 30 m ned mod havet. Vi kom sikkert i land og kunne betragte vandfaldet på passende afstand. Skipper guidede os rundt blandt klippeblokkene tæt ved kanten og fortalte om, hvordan havet i storm kunne flytte rundt på klippeblokkene 30 m over havoverfladen!

Turen tilbage med den sejlende campingvogn gik fint, bussen kørte os forbi hotellet og derefter til lufthavnen, hvor vi afsluttede en herlig tur på Færøerne. Vi havde oplevet Færøernes fantastiske natur og oplevet fuglelivet intenst og tæt på - vi fik i alt registreret 70 fuglearter på turen, hvilket var i overensstemmelse med tidligere ture. Dertil kommer så også vores fine oplevelser med planter, gråsæler, hvaler, sneharer og – ikke mindst – herlige færinger!

Turen planlægges gennemført igen juni 2013 og kan varmt anbefales.

Foto: *Karsten Hansen*

Fjeld ved Vestmanna

Klik dig direkte ind på din konto

I Netbank får du nemt og bekvemt overblik over dine konti. Du kan fx se din saldo, overføre penge mellem dine egne og andres konti og betale regninger – alt sammen fra 6 morgen til 2 nat. Indtast nogle få oplysninger fra indbetalingskortet, og din regning bliver betalt. Gå ind på vores hjemmeside, eller kom ind til os og hør mere.

Viborg Afdeling
Sct. Mathias Gade 68
89 26 26 26
nordea.dk

Nordea

Røde Glenter i Nørreådalen

Af *Thorkil Brandt*

Inden for de senere år er det blevet stadigt mere almindeligt at træffe på Røde Glenter i Nørreådalen i løbet af sommerhalvåret. Nørreådalen udgør med sit alsidige og afvekslende landskab med vandløb og små søer en meget velegnet ynglebiotop for arten.

Voksen Glente fanget i et styrtdyk lige udenfor Tindbæk den 29/6 2012. I juni-juli skifter de ynglende Glenter en del af deres fjer. Lejlighedsvis ser man en fugl, der er så laset, at man kan undre sig over, at den overhovedet kan flyve. Ynglefuglen på billedet er også i fældning, men ser dog stadig nogenlunde præsentabel ud.

Foto: Thorkil Brandt

Siden 1980-erne har der ved flere lejligheder været Glenter, der har gjort yngleforsøg i omegnen af Skjern Hovedgård på grænsen mellem Randers, Favrskov og Viborg kommuner. De år, hvor der er konstateret yngel eller yngleforsøg, har deres rede dog oftest været placeret på den "forkerte" side af kommunegrænsen, dvs. udenfor Viborg kommune og dermed udenfor DOF-Nordvestjylland. Der har været flere yngleforsøg omkring Karmark Skov. Og Rahr Skov, som ligger umiddelbart vest for Fussingø-skovene, husede i en periode i 1990-erne og måske også senere regelmæssigt et ynglepar. Og meget tyder på, at et par havde rede ved Krog vest for Løvskal i 2008.

Men her i 2012 er der set Glenter i Nørreådalen som aldrig før… i hvert fald aldrig før i den periode, der er gået, siden Glenten vendte tilbage som dansk ynglefugl efter den hårdhændede forfølgelse, der i begyndelsen af 1900-tallet til sidst stort set havde udryddet arten som dansk ynglefugl.

Og faktisk har ådalen i år huset hele 2 ynglepar. Det ene par boede i ådalen i nærheden af Bruunshåb, og da der en dag i juli blev set 3 Glenter over en nærliggende mark, hvor der blev slået græs, kunne noget tyde på, at parret i denne del af ådalen fik en unge på vingerne.

Det andet par boede længere mod øst i nærheden af Skjern Hovedgård. Dette par fik med sikkerhed én og måske endda to unger på vingerne. Reden blev fundet et sted, som ikke skal afsløres her, men en overgang sad der 3 unger i reden.

Midtvejs mellem disse 2 ynglesteder blev der også påfaldende ofte set jagende Glenter – og dette kunne antyde at Nørreådalen har haft hele 3 par; men da Glenter jager over store områder, kan det måske alligevel være de to sikre par, som også ofte har vist sig i denne "grå mellemzone".

Foto: Thorkil Brandt

En stor Glenteunge på nyslået græsmark ved Tindbæk den 27/7 2012. Den ene af de voksne Glenter sad lige i nærheden og holdt vagt, mens ungen fortærede et bytte. Nyslåede græsmarker hører til Glenternes foretrukne fourageringssteder – der ligger altid rester af dyr, som er blevet klippet af slåmaskinen.

Konservatoren i Aalestrup

- Trofæmontering
- Udstopning af fugle og pattedyr
- Restaurering af præparater
- Udlejning og salg
- Garvning af skind

VAGN REITZ

-aut. zoologisk konservator fa. - adr.: Nørrehedevej 33,
9620 Aalestrup - Tlf.: 98641891 - mail: v.reiz@dlgmail.dk

Gulirisker i Tindbæk

Af *Thorkil Brandt*

En eftermiddag sidst i april (24/4) var jeg netop kommet hjem fra en indkøbstur i Brugsen. Jeg var ved at bære de indkøbte herligheder ind, da jeg mente at kunne høre en syngende Gulirisk et sted i det fjerne. Men det blev ikke rigtig til mere og jeg slog det hen – havde nok bare "hørt syner". Heldigvis var der dog lidt mere, som skulle bæres ind fra bilen. For nu lød der pludselig tydelig Gulirisk-sang på ganske tæt hold. I en vældig hast kom jeg ind efter kikkerten; og dér sad den lille gule fyr med løftet hoved og det korte, sølvfarvede næb vidtåbent, idet den knirkede og kvidrede løs. Så fløj den over i et andet, noget tættere buskads, hvor der bl.a. står et par store grantræer. Jeg kunne ikke umiddelbart se den længere, men en gang imellem lød der igen lidt sang. Så flyttede den på ny og nu var den i selskab med en anden lille fugl med gul overgump; var der virkelig to Gulirisker? Jeg kom dog til "fornuft" igen, for jeg har jo ofte Grønsiskener lige omkring huset og Gulirisken var måske kommet i forbigående nærkontakt med en af dem. Nu sang den på lidt længere afstand.

Jeg fik adviseret min fuglekyndige næstnabo, Solvejg – og i løbet af sekunder kom hun susende på sin cykel. Hun havde faktisk hørt den syngende Gulirisk i samme øjeblik, hun var trådt ud ad døren. Efter lidt søgen fik vi igen øje på den sjældne lille fugl og mens Solvejg "holdt vagt", sprang jeg ind efter mit kamera og nåede at få klappet et par "bevisbilleder". Efter en stund var der ikke mere at se; men inden Solvejg trillede hjem igen, sagde hun, at det såmænd nok ville ende med, at Gulirisken dumpede ned på min foderplads.

Da jeg netop stod og skulle en tur til Rømø for at tælle ynglefugle, var jeg i gang med at pakke mine ting sammen – og kikkert, teleskop, støvler, tøj, mapper, bøger osv. lå foreløbig spredt på gulvet… Og udenfor var regnen begyndt at sile ned. Men et lille kig ud på foderpladsen blev det da til. Men Kernebiderne og de andre flotte finker var nok blevet mætte eller også var de trætte af regnvejret. Nu sad der bare to små Grønsiskener og pillede i bunken af solsikkeskaller… men hov, det var da ikke Grønsiskener… kikkerten kom frem, og lige der udenfor mit stuevindue sad den fine lille Gulirisk-han sammen med en hun og begge tog de for sig af retterne på min græsplæne-foderplads!

Så formodningen om, at der var to fugle, holdt altså alligevel stik. Og selv om det var sidst på dagen og regnvejr med meget ringe lys, kom kameraet frem. Og jeg har billeder af begge fugle på foderpladsen. Et par gange fløj de op og en overgang sad hannen frit fremme i det efter forholdene bedst mulige lys. Det billede, som ledsager denne lille artikel har jeg taget fra min lænestol – gennem vinduesglas med regndråber. Billedet er jo ikke helt skarpt, men det er altså også taget med en lukkertid på 1/50, 400 mm og 640 ISO, og det fortæller jo alt om, hvor lidt lys der var.

Jeg var naturligvis spændt på om Guliriskerne ville slå sig ned omkring mit hus. For faktisk er biotopen meget velegnet; der er lige præcis den blanding af åbent terræn, krat og tættere buskads også med gran og fyr, som Gulirisken ynder i sit normale yngleområde længere syd og øst på i Europa. Men da jeg efter nogle dage kom hjem igen var Guliriskerne væk. Flere andre havde også uden held ledt efter Guliriskerne i Tindbæk.

Gulirisken har sin hovedudbredelse i Europa syd for Danmark og i det nordvestlige Afrika. I Middelhavsområdet er den en karakterfugl og fylder om foråret meget i det fuglemæssige lydbillede overalt, hvor der er parker, haver og småkrat. Der er hvert år enkelte ynglepar i Danmark, naturligt nok mest i den sydlige og sydøstlige del af landet. Det er også en fugl, der hvert år ses i sparsomt antal på gode lokaliteter for småfugletræk.

Fund af Gulirisk i DOF-Nordvestjylland 2000-11

I vores lokalområde er Gulirisken sjælden; den bliver ikke en gang rapporteret hvert år. I DOF-basen findes følgende observationer fra perioden 2000-11:

21/4 2003: 1 trækkende, Bulbjerg (Jørgen Bech)
1/6 2004: 1 trækkende, Agger Tange (Frits Rost)
8/5 2005: 1 syngende, Skive anlæg (David Boertmann)
6/5 2005: 2 trækkende, Bulbjerg (Frits Rost, Helge Røjle Christensen)
15/7 2007: 1 syngende, Søndervej i Øster Jølby på Mors (Jens Kristian Kjærgaard)
19/4 2008: 1 trækkende, Bulbjerg (Carsten Krog Pedersen, Henrik Haaning Nielsen)
29/4 2008: 1 syngende Dronningevænget i Sejerslev på Mors (Jens Kristian Kjærgaard)
10/7 2011: 1 set og hørt, Nørre Vorupør (Jens Kristian Kjærgaard)

Gulirisk-hannen i min have. Læg mærke til det høje, korte og sølvfarvede næb. Det gule bryst og de kraftige flankestriber er karakteristiske træk ved hannen. Hunnen er meget mere stribet og en del mindre gul. Både han og hun har en iøjnefaldende gul overgump. Det har arten til fælles med den ligeledes lille, men langt mere almindelige Grønsisken; Grønsisken har dog til forskel fra Gulirisk også gule halesider.

Foto: Thorkil Brandt

TV Midt/Vest har givet os lov til at gengive den følgende artikel, som blev bragt på deres hjemmeside den 14/5 2012. Unægtelig en meget trist historie. Man kan let forestille sig, at det drejer sig om den samme Kongeørn, som blev set i Nørreådalen i Tjeleområdet forrige vinter og som blev omtalt i Hjejlen 2011-1. Det er nemlig ganske almindeligt, at fugle vælger det samme vinterkvarter år efter år, hvis det har vist at være velegnet for dem.

Kongeørn giftdræbt i Tjele

af *Anders Sandfær Lysholm*

En kongeørn er fundet dræbt i en skov ved Tjele. Der var ingen fysiske skader på ørnen. Den er blevet forgiftet af et stærkt giftstof.

Der er ikke mange af de majestætiske kongeørne i Danmark - og nu er der én mindre.

Den 6. marts 2012 blev en ringmærket treethalvt år gammel kongeørn indleveret til Naturstyrelsen, efter at den var fundet dræbt i en skov ved Tjele nordvest for Viborg. (Kongeørnen var ringmærket i Sverige /red.).

Der var ingen fysiske skader på ørnen. Den så fin og flot ud. Derfor sendte vi den ind til Veterinærinstituttet for at få klarlagt dødsårsagen, fortæller skovrider i Naturstyrelsen i Kronjylland Peter Brostrøm.

Ørnen er blevet forgiftet
Undersøgelser af fuglen har efterfølgende vist, at ørnen havde giftstoffet Carbofuran i maven.

Alt tyder på, at nogen har lagt kød i naturen med giften Carbofuran, siger Peter Brostrøm.

Et giftstof der er ulovligt i Danmark og meget dødeligt.

Sjælden fugl
Kongeørnen er en af de mest sjældne fugle i Danmark. Der er ganske få ynglende par i Danmark.

Det er helt vanvittigt, at det kan ske. Det er en alvorlig sag, som vi skal have undersøgt nærmere, fortæller Peter Brostrøm, som har anmeldt sagen til politiet.

Ørnen havde et vingefang på 186 centimer. Den er overdraget til Zoologisk Museum i København.

Hvis man vil læse mere om den triste historie, kan man f.eks. følge dette link til en artikel i Jyllands.Posten: http://jp.dk/indland/article2774255.ece

Og dette link til en artikel på Naturstyrelsens hjemmeside: http://www.naturstyrelsen.dk/Nyheder/2012/kongeorn_forgiftet.htm

Indvielse af Grynderup Sø!

Af *Anni Oppelstrup*

Tirsdag d. 7. august 2012 blev Grynderup Sø indviet!!!
Med masser af prominente personer og godt 400 indbudte og interesserede tilskuere!

Foto: Anni Oppelstrup

Skovrider Poul Ravnsbæk fra Naturstyrelsen Midtjylland bød velkommen og udtrykte stor glæde over det store fremmøde på dagen.
Første taler på den fint opsatte talerstol var miljøminister Ida Auken, som fortalte om det hidtil største naturgenopretningsprojekt i Skive Kommune! Ida Auken havde taget turen fra København i en Naturbus, hvor flere andre natur- og miljøforkæmpere deltog. bl.a. præsident i DN, Ella Maria Bisschop-Larsen og biolog Poul Hald-Mortensen fra Aage V. Jensens Naturfond.
På talerstolen var også Skive Kommunes borgmester Flemming Eskildsen, formanden for Skive Kommunes Miljø- og teknikudvalg Anders Bøge samt repræsentant for lodsejerne Kris Thorhauge.

Efter talerne kunne miljøminister Ida Auken døbe den nye trækfærge med det yderst passende navn: Trækfuglen, og herefter var der smagsprøver på lokale delikatesser serveret fra Thise Mejeri og Fur Bryghus.
DOF- Nordvestjylland har siden starten i 2007 deltaget i arbejdsgruppen for Grynderup Sø, og senere fulgt arbejdet med søen igennem Skive Kommunes Grønne Råd. Begge steder har vores repræsentant været Henriette Tøttrup Hansen, som bor næsten nabo til søen.

Pumperne ved Grynderup Sø blev stoppet efter høst i august 2011! 3 pumpelaug er blevet nedlagt, kanaler og diger er sløjfet, og der er etableret et stemmeværk med højvandsbeskyttelse i det nordlige afløb fra søen ud i Sallingsund, Limfjorden. Det primære formål med genopretning af søen er at reducere udvaskningen af kvælstof til Limfjorden (beregnet reduktion på 86tons/år), men derudover har man fået genskabt et naturområde, som giver

Foto: Anni Oppelstrup

Foto: Anni Oppelstrup

plads til fugle- og dyreliv samt mange rekreative udfoldelser!
Ved søen er der nemlig nu etableret P-pladser, fugleskjul, fugletårn, borde/bænke, primitiv overnatningsplads, trækfærge samt mange trampe- og cyklestier med infotavler, skiltning og afmærkninger!
Så der er al mulig grund til at besøge den nye naturlokalitet i Salling– hvad enten man er til fugle eller motion, eller bare vil nyde den smukke natur!

Foto: Anni Oppelstrup

Den nye trækfærge, ***Trækfuglen*** *på sin jomfrurejse!*

Wing

8x42 & 10x42
1.765,-

Naturbutikken's
egen import

www.naturbutikken.dk

Se det store udvalg på www.naturbutikken.dk

Husk at du får 20 % medlemsrabat på beklædning, fodtøj og rygsække

Turreferater

Gråmejserne på gåsetur med Erling d. 25-4-2012

Af *Karsten Hansen*

Den 28. marts og 25. april 2012 gik turen rundt i området ved Vejlerne og senest på Sydmors og Agerø efter gæs med Erling Andersen som turleder.

På turen i marts var vi 10 deltagere, der besøgte Hovsørdæmningen, Arup Vejle og Bygholm Vejle med omkringliggende områder. Erling ville finde mærkede kortnæbbede gæs med halsring, som vi skulle aflæse, men starten var ikke særlig heldig. Vi havde lige fundet en stor flok gæs på en græsmark, hvor vi parkerede i siden af vejen, da en karl i kedeldragt på sin knallert samtidig drønede ind over marken og jog alle gæssene på vingerne lige foran os! Jo, det er ikke nemt at være hverken gås, fuglekigger og sikkert heller ikke landmand!

Vi fandt dog gæssene igen og deriblandt også J42 og J53 med hvide halsringe. Det var gamle kendinge for Erling, for efter at de 2 hungæs var blevet mærket på Svalbard i august 2007, har Erling registreret dem hvert år siden i området ved Vejlerne på stop fra overvintring i Holland til ynglepladsen på Svalbard. 2 hunner, der følges ad gennem livet, sikkert både med mager og andre familiemedlemmer – de er bare ikke mærkede, så vi ved det ikke. På turen aflæste vi i alt 4 gæs, og Erling aflæste yderligere 20 den dag for DMU.

Men gæssene dominerede rigtigt billedet den dag. Vi så masser af grågæs, bramgæs, enkelte blisgæs og til sidst lykkedes det os også at bestemme en grønlandsk blisgås. Men vejret var koldt og uden mange forårsbebudere. Selv om skestorkene var set på Melsig i dagene forinden, udeblev de helt den dag. Vi fik dog set spidsand, rørhøg, gråstrubet lappedykker, hjejle, stor kobbersneppe, klyde og rødben – så foråret var bestemt på vej.

Ja, på næste gåsetur den 25/4 kom foråret, efter nogle kolde dage brød solen igennem, og med varme og næsten ingen vind blev det en flot lang formiddag for de 18 deltagere, der havde taget turen til Mors. Erling førte os rundt til de utroligt flotte lokaliteter Mågerodde, Årbjerg Torn, Agerø, Tissingvig og Rotholmene. På denne tur var det de lysbugede knortegæs, der repræsenterede gæssene i hundredvis. Det lykkedes også her Erling at få aflæst et par benringe. Erling fortalte, at knortegæssene ikke kunne klare at have halsringe på.

Masser af hjejler i flot yngledragt på jord og i luften og med masser af sang var en oplevelse. Det samme var 8 brushøns i deres fantastiske skrud, som vi fik nøje studeret i Tissingvig, og som mange af os ikke før havde set så flot og på så tæt hold. Her havde vi også turens vandrefalk, en ungfugl, som holdt til ved strandkanten og blev fint set af alle. En oplevelse var også 3 ringdrosler på en mark ved Årbjerg Torn, som også blevet set af alle og var en ny oplevelse for nogle.

Det blev en rigtig forårstur, hvor kaffe og klemmer kunne nydes i det fri i solen, og hvor der også var masser af fuglesang leveret af først og fremmest hjejler, sanglærker og bomlærker.

Turreferater

Fuglestemmetur i Sdr. Resen Naturpark – Gråmejsetur d. 10-5-2012

Af *Carl Aage Hesselberg*

Vi blev modtaget i Sdr. Rensen af en glædestrålende turleder Anni Oppelstrup, fordi vi tre var de eneste, der mødte frem. Trods det fik vi en fin tur, selv om det småregnede hele vejen rundt.
Sdr. Resen Naturpark var et nyt område for os, og hvilket skønt område ude midt på heden. Her var dybtliggende søer, bakker og dale, løvskov og nåleskov, en smukt slyngende å i fugtige enge og frodige lavvandede sumpede områder. Et dejligt sted at besøge året rundt i al slags vejr. Flora og fauna må være overvældende i så mangeartet en natur, og småfuglene har i høj grad taget området i besiddelse. Vores begejstrede turleder har indberettet 37 observationer fra vores ca. 5 km. lange rundtur, og det er flot vejret taget i betragtning.

Undervejs var der flere højdepunkter. Et par af deltagerne er ikke så skrappe til fuglestemmer, så turlederens gode pædagogiske forklaringer var meget positive. Således lærte vi at kende forskel på en engpiber og en skovpiber. Vi lærte rødstjertens sang at kende, mens den underholdt os i kaffepausen. Vi havde tilmed fuglen flot i teleskopet. Vi registrerede en bynkefugl på engen, vi så og hørte mange tornsangere, vi hørte måske egnens første havesanger i år, vi oplevede gærde-sangeren og rørspurven og mange andre småfugle og dem, der var lidt større. Med bedre vejr næste år må endnu flere få lyst til en tur i denne naturperle.

Da vi efter fuglestemmeturen sad og nød kaffen ved P-pladsen, så kom en bekendt af Anni forbi og inviterede os på besøg hos ham.
Han kører forsøg med naturligt ørredopdræt i rugekasser i åen i stedet for kunstigt i bassiner. Hans pointe er, at de kunstigt opdrættede ørreder efter udsætning i åen er så store, at de kan fortære den naturligt forekommende yngel, som er noget mindre. Og så er ideen med udsættelse af yngel vist forpasset.
Han er i gang med at overbevise DTU, og Bo Skelmose optager film om forsøget.

Derudover er han lige flyttet i hus ved åen, et gammelt dambrug, som ligger vidunderligt - tæt på naturparken.
Han har dagligt besøg af rådyr, isfugl og odder (nåh, måske ikke hver dag med odder).
Men efter vi havde set og hørt om hans rugekasser, så vi kort en lille film, Bo Skelmose havde optaget med odderen.
En super go' afslutning på turen, selv om det ved kaffen og derefter var tiltaget noget med regnvejr :0)

Foto: Carl Aage Hesselberg

Turreferater

Fuglenes Dag ved Eskjær d. 27-5-2012.

Af *Anni Oppelstrup*

Selv om pålidelig kilde havde talt om nattergal i haven ved Eskjær, så var det ikke denne fugl, som tog opmærksomheden hos den lille gruppe på 9, som var mødt op på gårdspladsen ved Eskjær Gods.

Pladsen vrimlede med bysvaler, som havde reder under tagudhæng på gårdens ene længe, og det var en fornøjelse at se deres aktiviteter med at fodre unger.
Under de store træer på pladsen, så vi 2 stillits. De farvestrålende fugle var travlt optaget af at søge føde, så det gav os god mulighed for at studere dem nærmere.
I voldgraven omkring godset lå en grønbenet rørhøne, som flot viste sine kendetegn frem: rødt næb med gul spids, hvid stribe på siden og den fine hale, som stritter i vejret og viser hvide sider.

Og sangfugle var der mange af!
Vi hørte næsten alle de forskellige sangere, mejser og smådrosler, og derudover optrådte den lille falskærmsudspringer skovpiberen meget ivrigt. Syngende fra en trætop flyver den højt op i luften og breder faldskærmene(vingerne) ud og daler langsomt mod jorden - i takt med at dens sang bliver langsommere og falder i tonehøjde. Denne sangopvisning imponerede vist de fleste deltagere.
Heldigvis hørte og så vi også rødstjerten, som DOF har sat fokus på til dette års Fuglenes Dag.
Rødstjerten ynder en sangpost i toppen af et træ, og vi kunne under sangen beundre rødstjertens sorte maske og dens vibrerende røde hale.

Undervejs på turen så vi også stor flagspætte flere gange. Den ene spætte viste os tydeligt sin røde nakkeplet, så vi dermed kunne bestemme den til at være en han. En anden han trommede i baggrunden, da vi efter kaffepause på stranden bevægede os gennem skoven tilbage til Eskjær, hvor vi så 3 harer løbe rundt og lege på græsset i haven.

Så denne skønne solskinsmorgen gav os mange dejlige oplevelser med harer og i alt 37 forskellige fuglearter, som blev set eller hørt rigtig godt på de 3,5 timer, som turen kom til at vare.

Fuglearter på turen:
Gærdesmutte, tornirisk, hvid vipstjert, rødhals, sangdrossel, solsort, stær, stillits, jernspurv, sortmejse, musvit, blåmejse, gransanger, havesanger, munk, gulbug, tornsanger, gulspurv, bogfinke, spætmejse, grønirisk, skovpiber, rødstjert, stor flagspætte, landsvale, bysvale, sanglærke, skovspurv, tyrkerdue, ringdue, allike, fasan, gravand, gråand, grønbenet rørhøne og fiskehejre.

Vi husker turene for dig med vores e-mail service!

Vi tilbyder vores medlemmer at sende en påmindelse pr. e-mail, når tidpunktet for et arrangement nærmer sig. Det eneste, du skal gøre, er at skrive til Susanne Primdahl på sus_primdahl@hotmail.com og bede om at komme med i ordningen.

Turreferater

Fuglenes Dag ved Hald Sø d. 27-05-2012.

Af *Villy Lauritsen.*

Vejrforholdene var optimale denne smukke morgen, så ca. 50 personer mødte op til fuglenes dag turen. Godt hjulpet af Jette Lynge Jensen lykkedes det også at give alle en god fugle- og naturoplevelse. I Hald Hovedgårds park var der blandt andet gærdesanger, stillits, ringdue, munk. På vej til Niels Bugges kro kunne der høres rødstjert, løv- og gransanger samt huldue ovre på Inderøen og ved dammen bag kroen kunne bjergvipstjerten beundres.
På vejen op til heden optrådte skovsangeren flittigt lige over vores hoveder. Oppe på heden var der gulspurv samt to fugle med sangflugt – nemlig skovpiber og sanglærke. På vejen tilbage til hovedgården var der bl.a. tornsanger og ved naturskolen både by- og landsvale samt et allikepar, der sendte en ubuden krage på porten.
Mens der i parken blev holdt kaffepause, blev turlederen pr. telefon interviewet direkte til radio Midt/Vest.
Efterfølgende afsluttedes turen ude ved ruinen, hvor skarvkolonien dannede grundlag for god underholdning og gode diskussioner om vores forvaltning af naturen.
Jeg tror deltagerne fik en dejlig og hyggelig morgen ved Hald Sø og klokken 9 var det næsten også blevet for varmt til at gå længere.

Gråmejsetur til Borup Hede d. 3-7-2012.

Af *Anni Oppelstrup.*

På trods af lidt forvirring omkring mødestedet kunne turlederen ret hurtigt byde de 17 fremmødte velkommen til Borup Hede. Kun et par stykker af deltagerne kendte området i forvejen, så turlederen fortalte inden dagens program lidt om heden og om fredningen af det 450 ha store område ved Simested Ådal.

Og knap var deltagerne søgt væk fra P-pladsen, før de første bynkefugle viste sig. I området er der adskillige ynglefugle, og da vi blev omkring bilerne, kunne vi komme meget tæt på fuglene. Det var en fin oplevelse at komme så tæt på, og også at se forskellen mellem kønnene og ungerne.

En anden karakterfugl for området er skovpiberen, og vi fik både set og hørt den så fint, at de fleste deltagere nok aldrig vil glemme ”den lille faldskærmsudspringer”. I toppen af mange enebærbuske lyste gulspurvene op i det flotte solskinsvejr, som turen var velsignet med, og ”Beethoven’s femte” fik vi hørt mange gange! Også tornirisker var der mange af, og den lille smukke fugl med den karakteristiske ”skrattende” stemme glædede mange af deltagerne, idet den meget ofte sad flot til skue og viste sit røde bryst og sin røde isse frem. Derudover var vi så heldige at se 2 stillits fouragere i en busk i nærheden af os, så alt i alt var det en flot start på turen.
Til gengæld var der ikke så meget liv omkring Brakbjerg og åen, som forventet, men en flot udsigt fra toppen af ”bjerget” –

Turreferater

Borup Hede

Foto: Anni Oppelstrup

DET var der bestemt! Efter gåturen ved ”bjerget” efterlyste deltagerne en kaffepause, så det fik de selvfølgelig – på en lille skråning med udsigt over ådalen!

Vi havde overvejet at fortsætte turen med at lede efter den sortstrubede bynkefugl, for så mange par øjne ville nok kunne finde den, hvis den var på heden. Men tiden var så fremskreden, at vi tog bilerne og kørte til C.E. Flensborgs Plantage, hvor et overvældende fuglekor tog imod os. Vi fik også tid til at snakke om fuglestemmerne, men det overvejende og spændende formål med at besøge skoven var at finde rødrygget tornskade, som yngler i en del af skoven. Og heldigvis – inden vi nåede tornskadens ynglekvarter, så spottede et par kvikke deltagere den første fugl! Og inden turen var omme, havde vi alle set mindst 3 forskellige rødryggede tornskader – en han og en hun, og så en udfløjen unge! Flot resultat, syntes vi selv, så det var en tilfreds turleder, som derefter kunne sige tak til deltagerne for superdejligt selskab på denne solbeskinnede tirsdag formiddag!

Turreferater

DOF ved spejdernes landslejr i Holstebro

AF *Anni Oppelstrup*

I dagene 23.-25. juli var DOF Nordvestjylland sammen med DOF Vestjylland repræsenteret på spejdernes Landslejr i Holstebro.
Lejren var en rigtig go mullighed for at komme i tale med yngre mennesker og deres familier.

På standen var der ca. 10 forskellige fuglekasser. På hver fuglekasse sad en lille lamineret seddel med billede af den/de fugle, som kassen er velegnet til. Derudover var der et par fuglereder, fugleblade til uddeling, "Isfuglefoldere" og forskellige små og store temafoldere - f.eks. Fuglestemmer og noget om fodring af fugle.

Vi havde også projektor og lærred med, for at vise en Power Point, men det stormede så meget at vi måtte opgive!

I stedet blev det største hit blandt publikum en lille konkurrence, hvor man skulle parre 20 billeder af fugle med lige så mange navneskilte.

Lejren var kæmpestor, og placeringen af "De grønne stande" var alt for spredt, og derfor var DOF-standen ikke lige godt besøgt hele tiden.

Alligevel synes vi, det var spændende at deltage i lejren, og vi er sikre på, at vi hos børn og unge har fået sået nogle små frø, som senere i deres liv kan spire og forhåbentlig gøre dem til fuldblods ornitologer.

Foto: Anni Oppelstrup

Turreferater

Fiskeørnetur til Hjarbæk Fjord 25/8 2012

Af *Gitte og Kaj Jensen*

Lørdag d. 25 august var der inviteret til Fiskeørnetur ved Hjarbæk Fjord, en tur som DOF Nordvestjylland har lavet før med stort held, hvis vi selv må sige det.

13 deltagere var mødt op i håb om at se Fiskeørnen, men op til den 25. august var der ikke set Fiskeørn i området, så det tegnede ikke godt for turen. Gitte bød velkommen, med forbehold for at se ørnen.

Efter velkomsten gik vi mod jernbanebroen, hvor Skals Å løber i fjorden, for at se, hvad der gemte sig der. Der var ikke alverden på fjorden, kun nogle Hættemåger, et par Sølvmåger og nogle Toppede Lappedykkere. Ude på pælene på markerne sad 3 Musvåger og ventede på føden, og en Fiskehejre havde sat sig til rette i et træ.

Hvad kunne Skals Å så byde på? En Rørhøg, en flot han, viste sig frem, men forsvandt bag træerne. En Isfugl var på fiskeri i åen; der var også en del småfisk der slog op. Isfuglen lod sig se nogle gange, og det er jo altid en oplevelse at se den.

Pludselig var der en af deltagerne, der så en rovfugl komme fra nordvest hen over træerne, og minsandten om ikke det var den, vi var kommet for at se. Og sikke da, som den viste sig frem, lige hen foran alle fuglekiggerne, hen over os og videre langs Skals Å. Den var lige ved at lægge an til at fiske, den havde klappet vingerne sammen, men fortrød og forsvandt ud af syne mod øst. Den var så tæt på, at man ikke behøvede at bruge kikkerten.

Så var det blevet kaffetid, og vi gik tilbage til parkeringspladsen. Mens vi drak kaffen, var der endnu en rovfugl i luften. Den kom også trækkende fra nordvest, og da vi fik kikkerten for øjnene, så vi en Rød Glente; en fugl vi ikke så tit ser her på egnen.

Efter kaffen kørte vi til rensningsanlægget ved Skals, for der har vi før set Fiskeørnen, men ikke denne dag. Der var til gengæld en del Grågæs og Pibeænder, og mens vi stod og kiggede, kom der 4 Stillitser flyvende over hovedet på os.

En flok Hjejler kom over himlen, et skud på ca. 2500 stykker er ikke helt ved siden af, og de forsvandt hen over Lynderupgård. Vi havde håbet på, at de ville slå sig ned på markerne omkring gården, og vi søgte efter dem, da vi kørte derfra, men desværre.

Lidt efter kl. 12 gik vi hver til sit efter en tur med Fiskeørn, som vi var kommet efter, og som bonus en Rød Glente. Kan vi så forlange mere?

Artslisten ser således ud:
Fiskeørn, Musvåge, Tårnfalk, Rørhøg, Rød Glente, Isfugl, Blåmejse, Bysvale, Landsvale, Hættemåge, Sølvmåge, Toppet Lappedykker, Hvinand, Pibeand, Gråand, Grågås, Dobbeltbekkasin, Hjejle, Gråkrage, Allike, Råge, Stillits, Vibe, Stær, Fiskehejre, Gravand.

Kommende ture

Hanstholm/Roshage: d. 30/9-2012

Mødested: P-pladsen ved Roshagemolen kl. 8.00
Turleder: *Jan S. Kristensen 8175 9040*

Vi håber på hård vind fra en vestlig retning. Med de rette betingelser er der rigtig gode muligheder for at havfuglene ses fint fra Roshage!
Foruden Suler, Kjover og Mallemuk m.m. kan vi håbe på artige overraskelser som f.eks. sabinemåge, stormsvale og skråpe. Ved 10-11 tiden runder vi hurtig havnen og kigger efter Grå- og Hvidvinget Måge.

Turen sluttes med en tur i koloni-/fyrhaverne. På denne årstid er der ikke så mange fugle i haverne, men der er altid en lille chance for sjældenheder så som Fuglekongesanger, Rødtoppet Fuglekonge eller Hvidbrynet Løvsanger.

Husk kaffe og varmt tøj.
Vi forventer at slutte senest middag.

Agerø, Mors: d. 6/10-2012

Mødested: P-pladsen Agerøvej 32 kl. 8.00
Turleder: *Erling Andersen 30236427*

Hovedmålet er Holmene og Stenklipperne. Her fjernt fra alt er der mulighed for se højarktiske vadefugle og bjerglærker (samme tur i 2011 ”gav” 50 bjerglærker). Af og til ses også vandrefalk.

Målet nås kun ved lavvande, oftest efter nogle dage med østlige vinde. Det er en anstrengende tur. Langskaftede gummistøvler er nødvendige, og tørre reservesokker anbefales, ligesom en lang vandrestav er nyttig.

Er det umuligt at nå derud, afkortes turen. I stedet besøges Fugleværnsfondens observationsskjul, Østagerøs strandenge og måske Sydagerø. I så fald afsluttes turen ca. kl. 12.00; ellers ca. kl. 14.00.

Eventuel samkørsel fra Viborg ved henvendelse til turlederen.

Kommende ture

Fugletur til Nors Sø: d. 14/10-2012

Mødested: Bålpladsen ved sydvestenden af søen ved Vilsbøl Plantage kl. 9.00
Turleder: *Jan S. Kristensen 8175 9040 og Poul Holm Pedersen 2483 8092*

Vi går langs søen til fugletårnet, hvor der er gode muligheder for bl.a. Stor og Lille Skallesluger, Toppet Lappedykker og, hvis vi er heldige, Nordisk Lappedykker. Derudover ses der ofte flere forskellige arter ænder. Havørnen er en flittig gæst ved søen, og det er ikke usædvanligt på denne årstid at se op til 2-3 ørne.

Tilbageturen går gennem skoven, hvor ser vi, hvad der er af småfugle.

Kørevejledning:
Fra Klitmøllervej drejes mod nord ad Agerholmvej. Lidt inde i skoven, hvor Agerholmvej svinger til venstre, fortsættes lige ud ad den blinde vej hen til mødestedet.

Traneovernatning i Vejlerne: d. 20/10-2012

Mødested: Krap-tårnet øst for Bygholm Vejle, Alvejen, 9690 Fjerritslev kl. 16.00
Turleder: *Søren M. Krag 4029 2983*

Tranerne går til overnatning på Bygholm Vejle i ofte store forsamlinger. Det er denne tilflyvning af overnattende traner, vi skal opleve på Bygholm Vejle. Foruden traner vil der være mulighed for vandrefalk, havørn, gæs og ænder. Husk (meget) varmt tøj, madpakke og kaffe.

Tidspunktet for turens afslutning vil afhænge af tranerne.

Uglelyt i Ø Bakker og Velds Krat: d. 7/11-2012

Mødested: P-pladsen på Rydalsvej ved Ø Bakker kl. 17.00
Turleder: *Thorkil Brandt 8750 8040 / 3025 5304 og*
Lars Mogensen 3195 1805 / 8665 3614
Kom med ud i Ø Bakker og Velds Krat og lyt efter ugler i mørket. Der vil være

chance for at høre natuglen tude, og måske er vi heldige at se skovhornugle. Der bliver lejlighed til at få noget at vide om natuglens liv, og der vil blive fortalt om ugler i relation til varsler og anden overtro.

Vigtigt: Uglernes aktivitet er meget afhængig af vejret. Regn eller blæst er ikke heldigt til en ugletur. Tag selv bestik af situationen eller ring til turlederne for at høre om prognosen for en vellykket tur!

Husk varm påklædning og vandtætte støvler – og en lommelygte kan anbefales.

Turen forventes at vare et par timer, dog afhængigt af vejrforholdene.

Punkttællings-intro-tur ved Søndermølle: d. 17/11-2012

Mødested: Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg kl. 9.00
Turleder: *Lars Mogensen 8665 3614 / 3195 1805*

For jer, som er punkttællere, og for jer, som gerne vil være det!

Der er her mulighed for at få afklaret evt. spørgsmål om punkttællingsmetoden og samtidig få en introduktion til metoden i praksis.
Gør jeg det rigtigt? Hvilke fugle skal tælles med? Hvordan får jeg begyndt? Er jeg overhovedet dygtig nok til at lave en punkttælling? Og flere andre spørgsmål kan trænge sig på.

Vi skal udføre og tale om punkttællingsmetoden, lytte til fuglenes kald og i det hele taget afprøve metoden i praksis. Så kom endelig og vær med! Der er brug for dig som punkttæller!

Det er vigtigt, at udøvende punkttællere fortæller os om deres erfaringer i felten og på den måde er medvirkende til at skabe gode forudsætninger for nye punkttællere.

Turen slutter ca. kl. 11.30.

Kommende ture

Estvadgård Plantage - Gråmejsetur: d. 20/11-2012

Mødested: Indkørslen til Præstevejen 23-33, Rønbjerg, 7800 Skive kl. 9.00 (P-pladsen v. idrætsforeningen)
Turleder: *Anni Oppelstrup 2893 1072*

Estvadgård Plantage er beliggende ved Flyndersø og er om vinteren opholdssted for mange fugle nordfra. Den store tornskade ses jævnligt i området, og derudover vil der på vores travetur være mulighed for at se bl.a. spætter, kernebider, gråsisken og lille korsnæb.

Tag gerne fuglebog, kikkert samt kaffe med!

Turen slutter ca. kl. 12.

Ved ønske om samkørsel kontaktes en af Gråmejsernes kontaktpersoner. De kan findes på forsiden http://www.dof-nordvestjylland.dk/index.php

Kommende ture og møder

Julehyggemøde for lokalforeningens medlemmer: d. 30/11-2012

Mødested: Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg kl. 19.00
Mødeledere: *Gitte og Kaj Jensen, tlf. 2328 1942*

Traditionen tro afholder vi julehyggemøde, hvor vi håber at se rigtig mange af vores medlemmer.
Foreningen byder på frokost og kaffe, og drikkevarer kan købes til rimelige priser.

Forhåndstilmelding er ikke nødvendig.

Trækstien i Ans og Ormstrup Skov - Gråmejsetur: d. 12/12-2012

Mødested: Parkeringspladsen ved trækstien i Ans kl. 9.00 (se yderligere vejledning nedenfor)
Turleder: *Karsten Hansen 4047 8924*

Vi går en tur på i alt 6-7 km. ad trækstien fra Ans gennem Ormstrup Skov langs Tange Sø og tilbage. I skoven vil der være gode muligheder for småfugle, spætter og rovfugle og på og ved vandet svaner, ænder, isfugl m.m.

Turen slutter ca. kl. 12.

Kørevejledning:
Kør fra Vestre Langgade i Ans By ad Søgade mod Sahl og Bjerringbro, kør over Ans Bro og drej til venstre umiddelbart efter broen ved skiltet "Trækstien P".

Ved ønske om samkørsel kontaktes en af Gråmejsernes kontaktpersoner. De kan findes på forsiden http://www.dof-nordvestjylland.dk/index.php

---

Kommende ture

Morgenfugletur til Hald Sø: d. 16/12-2012

Mødested: P-pladsen ved laden, Hald Hovedgård, Ravnsbjergvej 76, 8800 Viborg kl. 9.00
Turleder: *Ole Lilleør 2078 9587*

Årets juletur, som byder på en dejlig pause fra juletravlheden.

I vandløbene ved søen er der mulighed for at se vandstær, isfugl og bjergvipstjert. På søen opholder sig forskellige vandfugle, og i skovene kan vi møde sjagger, vindrossel, silkehale m.fl.

Husk varmt tøj og medbring gerne kaffe el.lign. til pausen.

Vandstære- og isfugletur ved Viborg - Gråmejsetur: d. 17/1-2013

Mødested: P-pladsen ved Niels Bugges Kro, Ravnsbjergvej 69, 8800 Viborg kl. 9.00
Turleder: *Karsten Hansen 4047 8924*

Vi kigger efter vandstær, isfugl, bjergvipstjert og andre småfugle som spætter, træløbere, mejser m.m. Efter Troldeslugten og området ved kroen tager vi til Skytteholmen og Non Å og måske endnu et sted.

Turen slutter ca. kl. 12.

Ved ønske om samkørsel kontaktes en af Gråmejsernes kontaktpersoner. De kan findes på forsiden http://www.dof-nordvestjylland.dk/index.php

---

Flere ture og turreferater kan findes på vores hjemmeside www.dof-nordvestjylland.dk

DOF-Nordvestjyllands kontaktpersoner

i kommunale grønne råd og i forbindelse med natur- og miljøsager:

Thisted Kommune: **Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson:**
Jan S. Kristensen, Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm
8175 9040 e-mail: oz1iil@tdcadsl.dk

Morsø Kommune: **Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson:**
Jens Jørgen Pedersen, Violvej 3, 7900 Nykøbing M
9772 0420 e-mail: vilspeder@webspeed.dk

Skive Kommune: **Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson:**
Verner Hansen, Vestervang 23, 7800 Skive
2421 9979 e-mail: vangsgaard.hansen@gmail.com

Viborg Kommune: **Medlem af Det grønne Råd:**
Karsten Hansen, Nørrehedevej 12, Tange, 8850 Bjerringbro
8665 9031 e-mail: kikah@mail.dk
Kontaktperson:
Thorkil Brandt, Tindbæk Byvej 30, 8830 Tjele
8750 8040 e-mail: thorkilbrandt@gmail.com

DOF- Nordvestjyllands arrangementsudvalg

Susanne Primdahl Bangsvej 15, 7850 Stoholm
9754 2261 / 2170 6203 e-mail: sus_primdahl@hotmail.com

Gitte & Kaj Jensen Bjarkesvej 23, 7800 Skive
2328 1942 e-mail: kajjensen@webspeed.dk

Lars Mogensen Østervangsvej 71, 8830 Tjele
8665 3614 / 3195 1805 e-mail: mogensenlars@yahoo.dk

Søren Michelsen Krag Hesselbjergvej 29, 7900 Nykøbing M.
9775 1656 / 4029 2983 e-mail: jsmk@thisted.dk

Erik Høst-Madsen Bakkevej 4, Borre, 8850 Bjerringbro
2685 1674 e-mail: ehm@energimail.dk

Stof til HJEJLEN:

- Tekster sendes til redaktøren (adresser i kolofonen på side 2).
- Tekster modtages helst i elektronisk format.
- Illustrationer og billeder sendes til redaktøren, og disse modtages i digitalt format eller på papir.

Deadline:

Bladet udsendes normalt 3 gange om året. Deadline for næste nummer er

15. november 2012.

ISSN 0903-9694
Returneres ved varig adresseændring
Afsender: HJEJLEN v/Eyvind Lyngsie Jakobsen
Østervænget 27
8800 Viborg

POST B
PP DANMARK